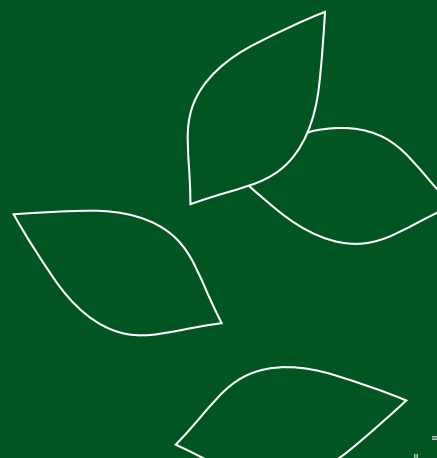
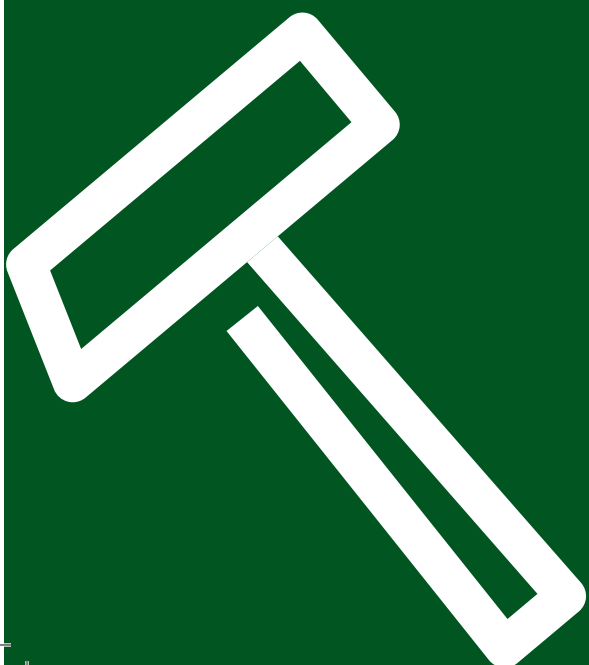
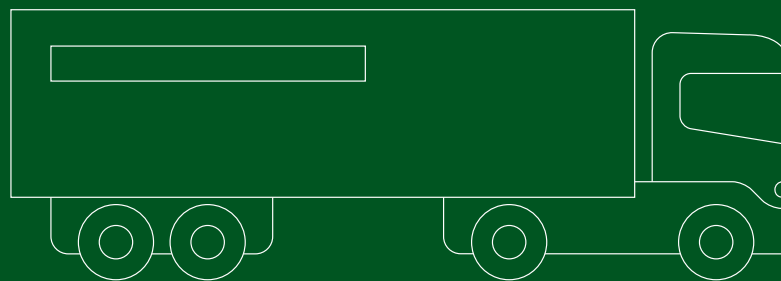

Styrk erhvervs- uddannelserne

Flere faglærte til en grønnere fremtid

Styrk erhvervsuddannelserne

Erhvervsuddannelserne og vores kommende faglærte kollegaer, chefer og medarbejdere er fundamentet for den grønne omstilling, som Danmark står midt i. Hver dag bidrager dygtige, hårdtarbejdende og kompetente medarbejdere og kollegaer med at holde Danmark kørende og udvikle vores virksomheder. Derfor er det fuldstændig afgørende, at vi får vendt udviklingen i forhold til hvor mange, der søger en erhvervsuddannelse.

Alle erhvervsuddannelser har forskellige styrker og udfordringer. Der er stor forskel på, hvad der skal til for at gøre landbrugsuddannelsen, SOSU-uddannelsen og tømreruddannelsen bedre. Derfor vil vi gerne kvittere for den gode og tætte dialog, som vi oplever med Børne- og Undervisningsminister Mathias Tesfaye om udfordringer indenfor de forskellige sektorer. Det er helt afgørende at vi tør udfordre og udvikle på uddannelserne ude på skolerne, så vi hele tiden bliver bedre til at invitere nye unge såvel som voksne indenfor. Ofte bliver debatten om erhvervsuddannelserne et enten eller, hvor der enten justeres konkret på den enkelte uddannelse, eller hvor der males med den store pensel på tværs af alle uddannelser. Vi tror dog, at det er på tide, at vi både sætter ind sektorspecifikt og udvikler på tværs. For vi kan lære meget af hinanden, når nogle områder har knækket koden. Ligesom vi ikke skal blide os selv ind, at alle kan kopiere andre og så få succes.

Derfor skal vores forslag og opråb ikke ses som et alternativ til den gode proces, som vi allerede oplever med regeringen. Tværtimod er det et supplement, hvor vi trækker på al vores erfaring med uddannelserne, arbejdspladserne og dem det handler om – de unge og voksne, som vælger en faglært fremtid.

Det haster med at få løftet vores erhvervsuddannelser. Der er mindre end 6,5 år til kalenderen viser 1. januar 2030, hvor vi kommer til at mangle 100.000 faglærte, og derved mindre end 3 år til at optaget skal være vendt. Det kræver modige beslutninger, store prioriteringer og viljen til opgør med en masse kendte dogmer. Men situationen er for vigtig til, at vi lade være.

Derfor vil vi gerne bidrage med vores input til fremtidens erhvervsuddannelser: Fordi udfordringen er for stor til at lade være, og fordi vi hver især repræsenterer en masse viden, erfaring og vilje. Vi glæder os til at debattere fremtiden for vores erhvervsuddannelser – og mest af alt at få sat udviklingen i gang.

Merete Juhl
Adm. direktør

Søren Heisel
Forbundssekretær

Lone Andersen
Viceformand

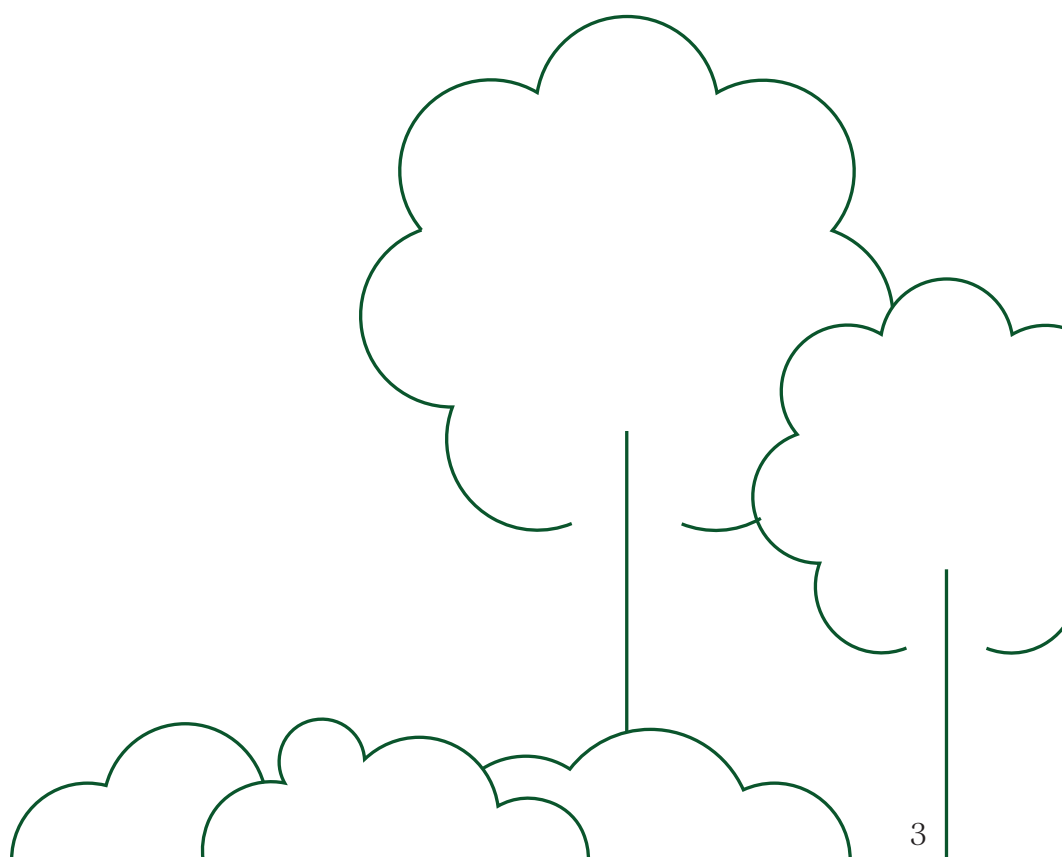
Allan Busk
Tiltræd. gruppeformand
Den Grønne Gruppe

**Anne Marie
Hagelskjær Smit**
Direktør

Indholdsfortegnelse

Forord: Styrk erhvervsuddannelserne	2
Bedre kvalitet i erhvervsuddannelserne	5
Rekruttering til erhvervsuddannelserne	7
Attraktive læringsmiljøer	10

Bedre kvalitet i erhvervs- uddannelserne

Bedre kvalitet i erhvervsuddannelserne

Hvis vi skal tiltrække og fastholde unge og voksne på erhvervsuddannelserne, er det afgørende at sikre et uddannelsesstilbud af høj kvalitet. Det gælder bl.a. ift. de fysiske rammer på erhvervsskolerne, som eleverne møder, når de begynder på en erhvervsuddannelse samt den undervisning, de modtager i løbet af deres uddannelsestid. Det kræver bl.a. langvarige investeringer i skolernes økonomi samt stærke rammer for videndeling og samarbejde på tværs af aktører i det uddannelsespolitiske landskab.

1. Etablering af videnscenter for jordbrugets uddannelser samt forlængelse af de eksisterende videnscentre (vidensklynger)

Vi anbefaler, at regeringen i genforhandlingen om de 10 nationale videnscentre i 2024 fortsætter med at afsætte midler til disse samt udbreder konceptet til områder, der ikke er dækket i dag herunder jordbrugets uddannelser.

Videnscentrene understøtter samarbejdet mellem virksomheder, uddannelserne og vidensinstitutioner, og er dermed en afgørende kanal for viden om de kompetencer, der bliver behov for på fremtidens grønne arbejdsmarked. Videnscentrene kan samtidig bidrage til at styrke offentlige og private partnerskaber.

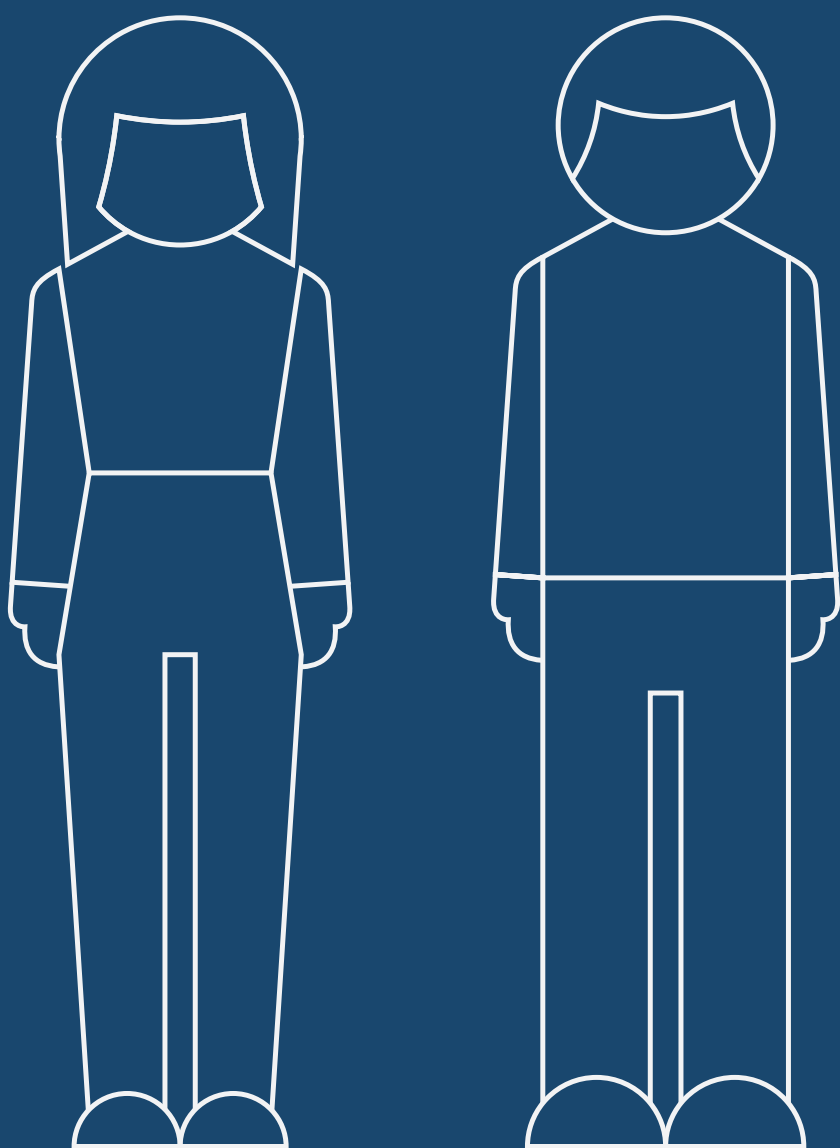
2. En ny taxameterreform skal sikre økonomisk stabilitet på erhvervsskolerne

Vi anbefaler, at der gennemføres en taxameterreform på erhvervsskoleområdet, som bl.a. sikrer en bedre balance mellem de aktivitetsafhængige- og uafhængige taxametre, og som kan sikre økonomisk stabilitet for skolerne på baggrund af langsigtet økonomisk planlægning og deraf øget kvaliteten i uddannelserne.

For at sikre en høj og stabil kvalitet i erhvervsuddannelserne, der kan være med til at tiltrække og fastholde flere unge, er der brug for en ny økonomisk struktur for erhvervsskolerne. Med den nuværende taxameterfordeling kommer ca. 95 procent af erhvervsskolernes indtægter fra de aktivitetsbestemte taxametre og ca. 5 procent er aktivitetsubestemte tilskud i form af bl.a. grundtilskud. Med denne fordeling er skolerne naturligt følsomme over for ændringer i aktiviteten af elever fra år til år, hvilket kan have store konsekvenser for kvaliteten i de udbudte uddannelser og dermed rekrutteringen.

Det er væsentligt, at en taxameterreform på ungdomsuddannelserne indebærer et gennemsyn af incitamentstrukturen for de almene gymnasier ift. at vejlede elever til at starte på en erhvervsuddannelse. Henvisningstaxameteret blev afskaffet i 2022, som følge af Aftale om Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser fra september 2021. Dette taxameter var dog etableret for netop at belønne udbydere af gymnasiale uddannelser for at hjælpe elever videre til en erhvervsuddannelse i de tilfælde, hvor gymnasiet alligevel ikke var det rigtige valg. Et lignende tiltag bør overvejes.

Rekruttering til erhvervs- uddannelserne

Rekruttering til erhvervsuddannelserne

Hvis vi skal tiltrække og fastholde unge og voksne på erhvervsuddannelserne, er det afgørende at sikre et uddannelsestilbud af høj kvalitet. Det gælder bl.a. ift. de fysiske rammer på erhvervsskolerne, som eleverne møder, når de begynder på en erhvervsuddannelse samt den undervisning, de modtager i løbet af deres uddannelsestid. Det kræver bl.a. langvarige investeringer i skolernes økonomi samt stærke rammer for videndeling og samarbejde på tværs af aktører i det uddannelsespolitiske landskab.

3. Hverdagspraktik til skoletrætte elever fra 7. klasse (bedre samarbejde med virksomheder)

Vi anbefaler, i tråd med Reformkommissionen og regeringen, at indføre en 3+2 ordning for skoletrætte folkeskoleelever for dels at sikre større fleksibilitet for unge i tilrettelæggelsen af undervisningen i folkeskolen samt for at styrke det praksisfaglige perspektiv.

Reformkommissionen har med deres anbefalinger i maj 2023 foreslået, at der etableres en 3+2-ordning fra 7. klasse og frem for de mest skoletrætte elever. Dette indebærer en mulighed for at kombinere tre dages skolegang med to dages praktik hver uge. Ordningen skal være et tilbud til de mest skoletrætte elever om praktik i private og offentlige virksomheder eller på erhvervsskoler. Eleverne i 3+2-ordningen skal – som noget nyt – aflægge prøve i en reduceret fagrække i folkeskolens erhvervspraktiske afgangseksamen.

4. Obligatorisk erhvervspraktik for unge i 8. og 9. klasse

Vi anbefaler, at der indføres obligatorisk erhvervspraktik for unge **i både** 8. og 9. klasse. Erhvervspraktikken kan give indblik i, hvad det praktiske arbejdsliv rummer, og hvad en uddannelse kan bruges til på en arbejdsplads – og dermed pege i retning af, hvilken ungdomsuddannelse man skal vælge eller ikke vælge.

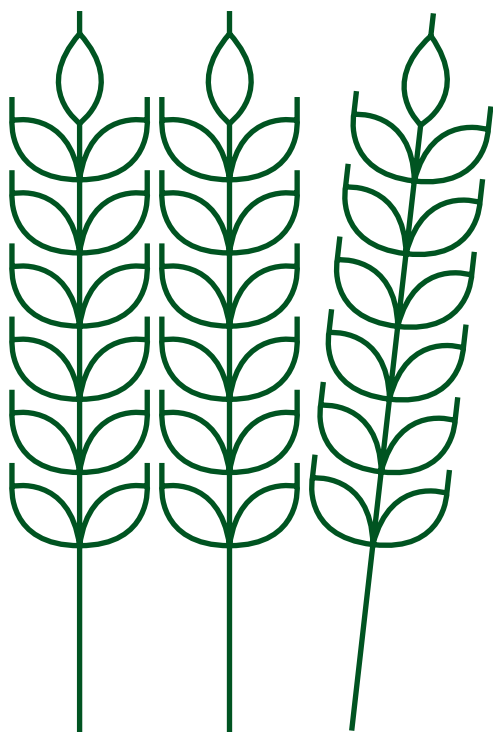
I dag har folkeskoleelever i 8. og 9. klasse ret til én uges erhvervspraktik på begge klassetrin, men hele 38 pct. har aldrig været i praktik. Det viser tal fra Reformkommissionen. Erhvervspraktikken kan dog give indblik i, hvad det praktiske arbejdsliv rummer, og hvad en uddannelse kan bruges til på en arbejdsplads – og dermed pege i retning af, hvilken ungdomsuddannelse man skal vælge eller ikke vælge. Derfor anbefaler vi, at der indføres obligatorisk erhvervspraktik for unge i 8. og 9. klasse.

5. Ny HPX

Vi anbefaler, at regeringen indkalder til trepartsdrøftelser om HPX'en, som skal skabe et mere attraktivt ungemiljø på lige fod med gymnasiet og tiltrække flere unge til erhvervsuddannelserne, erhvervsakademiuddannelserne og professionsuddannelserne. Her anbefaler vi, at der tages højde for både de eksisterende 10. klasser og deres bevarelse samt geografisk placering og sammenspil med de erhvervsuddannelser, som lykkedes med at rekruttere unge i forvejen.

6. FGU skal være en ret for visse unge

Vi anbefaler, i tråd med Reformkommissionen, at enhver ung, der ikke har bestået folke skolens afgangseksamen, får ret til at komme på FGU, hvor det er muligt at forbedre eksamensresultater, så man siden kan få adgang til en ungdomsuddannelse. Det samme skal gælde unge under 18 år, der har afbrudt en ungdomsuddannelse. Ligesom vi anbefaler, at der vedtages en langsigtet økonomisk plan for FGU-institutionerne herunder bedre økonomiske vilkår for udbuddet af EGU. Ligesom vi anbefaler, at der dels gives et taxameter tilskud på EGU, når eleven er i praktik samt, at der gives taxameter til kombinationsforløb på EGU-sporet på lige fod med AGU- og PGU-sporet.

Attraktive læringsmiljøer

Attraktive læringsmiljøer

En ungdomsuddannelse er et af de første aktive valg, de unge træffer på vej mod job og karriere. Valget er i dag præget af store forventninger til bl.a. de sociale og fysiske rammer, traditioner og aktiviteter, som følger med det at gå på en ungdomsuddannelse. Derfor er det afgørende, at vi i højere grad end i dag understøtter disse forventninger - særligt på erhvervsuddannelserne. Og vi skal i den forbindelse sørge for at understøtte nogle af det særlige, man som ung kan opleve, når man starter på en erhvervsuddannelse. Det gælder bl.a. kostskolemiljøerne. Skolerne skal samtidig have endnu bedre forudsætninger for at skabe attraktive studiemiljøer for en mangfoldig gruppe af unge med forskellig bagage i rygsækken.

7. Fejring af svendeprøver

Vi anbefaler, at der afsættes et udvalg bestående af unge fra både erhvervsfaglige og almene uddannelser til at drøfte, hvordan fejringen af svendeprøver kan foregå, hvor til der afsættes en årlig statslig pulje i 3 år, til at målrettet fejringen af nye faglærte på landets erhvervsskoler. Midlerne kan bl.a. bruges på genstande, der symboliserer af slutningen på uddannelsen, på svendegilder eller øvrige arrangementer, der fejrer de faglærte således, at der grundlægges nye traditioner.

8. Rebranding og understøttelse af skolehjem (erhvervskollegier)

Vi anbefaler, at man styrker øvrige erhvervsskolars mulighed for at etablere skolehjem. Det kan bl.a. ske ved en lempelse af kravet om, at man som elev skal have mindst fem kvarters transporttid med offentlig transport mellem hjem og skole for at komme i betragtning til skolehjem. Samtidig viser tidligere undersøgelser (Rambøll/Quartz 2018), at flere erhvervsskoler anser det som en barriere for oprettelsen af skolehjem, at der ikke er opstillet tydeligere kriterier for hvordan og i hvilket omfang skolerne kan oprette skolehjem. Kriterierne er ikke forankret i lovgivning eller bekendtgørelse.

9. Styrket SPS-indsats via nemmere administration og økonomisk fundament

Vi anbefaler, at man smidiggør administrationen af SPS-støtten, så skolernes store arbejde med ansøgning, løbende dokumentation og afrapportering reduceres. F.eks. ved at bevilge midler samlet baseret på et gennemsnit af de sidste tre års forbrugte SPS på skolen. På den måde kan skolen disponere med ansættelse af SPS-lærere og tilpasse indsatsen til alle elever med behov og undgå minuttælleriet. Vi anbefaler endvidere, at der ses på om der kan tilbydes SPS-støtte i forbindelse med lærepladserne. Støttebehovet ophører ikke, når eleven er på lærepladsen.

Tal fra Børne- og Undervisningsministeriet viser, at antallet af elever, der får specialpædagogisk støtte (SPS) på erhvervsskolerne er steget med 112 procent over de seneste 10 år. På landbrugsskolerne har op mod halvdelen af eleverne brug for og får bevilget SPS til ordblindhed, talblindhed, diagnoser som ADHD, autisme, eller syns- og hørehandicap. I dag søger skolerne IT-værktøjer og et anslået antal timer til lærerstøtte, som skal opgøres og afrapporteres ned på antal minutter for den enkelte elev. Når der er 20 elever med forskelligt tidsforbrug på forskellige tidspunkter samme dag, er tid brugt på dokumentation rimelig omfattende.

